

A HALÁSZATI STRUKTURÁLIS TÁMOGATÁSOK

Az eredetileg a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz (HOPE) által finanszírozott európai halászati politikát a 2007–2013-as időszakban az Európai Halászati Alap (EHA) finanszírozta, a 2014–2020 közötti időszakban pedig az új Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) finanszírozza 6,4 milliárd euró értékben. Az ETHA támogatja a halászokat a fenntartható halászatra való áttérésben, a part menti közösségeket gazdaságuk diverzifikálásában, és olyan projekteket finanszíroz, amelyek munkahelyeket teremtenek és javítják az életminőséget az európai part menti régiókban.

JOGALAP

Az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről.

Az Európai Parlamenti és a Tanács 508/2014/EU rendelete (2014. május 15.) az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról.

CÉLKITŰZÉSEK

A halászati strukturális politika fő célkitűzése, hogy pénzügyi intézkedésekkel járuljon hozzá a közös halászati politika (KHP) végrehajtásához és a halászati és akvakultúra-területek fenntartható fejlesztéséhez. Támogatást nyújt a halászoknak az új követelményekhez való igazodásban, ilyenek például a visszadobás tilalma, az új biztonsági intézkedések, a megváltozott munkakörülmények, az adatgyűjtés, valamint a kikötői infrastruktúra.

EREDMÉNYEK

A. Történet

A halászati strukturális politika 1970-ben jött létre, amikor döntés született arról, hogy az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap (EMOGA) Orientációs Részlegétől a halászati ágazaton belüli építkezési, korszerűsítési, forgalmazási és feldolgozási támogatást kérnek.

Az edinburgh-i Európai Tanács 1992-ben határozott a halászati strukturális politika Strukturális Alapokba történő belefoglalásáról saját 5. a. célkitűzésével (halászati struktúrák kiigazítása), valamint egy önálló pénzügyi eszközzel, a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszközzel (HOPE) együtt. Az 1994–1999-es időszakra vonatkozóan életbe léptették a halászati ágazattól függő térségek számára az ágazat struktúraváltását elősegítő, pénzügyi támogatás nyújtására irányuló PESCA közösségi kezdeményezést, kísérő intézkedésekkel – mint például a korengedményes nyugdíjazás, a fiatal halászok számára nyújtott prémiumok stb. – együtt.

Az Agenda 2000 új iránymutatásokat vezetett be, amelyek kiterjedtek a halásztól függő térségek strukturális problémáinak a strukturális alapok 2. célkitűzésébe való felvételére is, továbbá arra, hogy 2000-ben nem újították meg a PESCA kezdeményezést. Az 1263/1999/EK tanácsi rendelet a 2000–2006-os időszak tekintetében kialakította a HOPE új fellépéseinek keretét, célul tűzve ki a fenntartható egyensúly megteremtését a halászati erőforrások és kiaknázásuk között.

B. Az Európai Halászati Alap (EHA)

1. A közös halászati politika (KHP) reformjának keretében a 2007–2013-as időszaktól kezdődően a HOPE helyébe az EHA lépett, amelynek öt prioritása volt:

- a KHP fő célkitűzéseinek támogatása a halászati erőforrások fenntartható kiaknázásának, valamint az e források és az EU halászati flottájának kapacitása közötti tartós egyensúly biztosítása révén;
- az ágazati piaci szereplők versenyképességének és gazdasági életképességének növelése;
- környezetbarát halászati és termelési módszerek elősegítése;
- megfelelő támogatás nyújtása az ágazatban foglalkoztatottak részére;
- a halásztól függő térségek gazdasági tevékenységei diverzifikációjának elősegítése.

A 2007–2013 közötti időszakban az EHA teljes költségvetése 3 849 millió eurót tett ki (ebből az összegből 2 908 millió euró a konvergenciaterületekre, 941 millió euró a nem konvergenciaterületekre jutott).

2. A beavatkozás típusai:

- intézkedések a közösség halászflottájának kiigazítása céljából: támogatás a halászhajók végleges vagy átmeneti kivonásához, képzéshez, átcsoportosításhoz vagy korengedményes nyugdíjazáshoz;
- akvakultúra, feldolgozás és forgalmazás: a halászat által a környezetre gyakorolt hatást csökkentő eszközök és módszerek beszerzésének és használatának elősegítése, különösen a kis- és mikrovállalkozások esetében;
- közös érdekeket célzó intézkedések: a fenntartható fejlődést vagy az erőforrások megőrzését, a halászati termékek piacának megerősítését vagy a halászati ágazaton belül a tudományos szakemberek és a piaci szereplők közötti partnerségeket segítő projektek támogatása;

- a part menti halászati térségek fenntartható fejlődése: a halászati tevékenységek hanyatlása által érintett térségek diverzifikálására és e területek gazdasági fejlődésének erősítésére irányuló intézkedések és kezdeményezések támogatása;
- technikai támogatás: a javasolt rendelet végrehajtása érdekében szükséges előkészítéssel, nyomon követéssel, igazgatási és technikai támogatással, vizsgálattal és ellenőrzéssel kapcsolatos intézkedések.

A pénzügyi forrásoknak a prioritást élvező öt terület közötti elosztása a tagállamok feladata volt.

EURÓPAI TENGERÜGYI ÉS HALÁSZATI ALAP (ETHA)

Az új és teljes egészében felülvizsgált közös halászati politika kérdésében a Parlament és a Tanács között létrejött megállapodás megvalósulása érdekében a Bizottság által javasolt és a Parlament által először 2013-ban módosított az ETHA további módosításra került, végleges formáját a Tanáccsal kötött megállapodás rögzíti.

Az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) a 2014–2020 közötti időszakra szóló öt európai strukturális és beruházási alap (esb-alapok) egyike. Az alap a „Fenntartható növekedés: természeti erőforrások” című, 2. fejezet része. Ez az Unió közös halászati politikája (KHP) támogatásának fő pénzügyi eszköze. Az ETHA keretéből egy kisebb összeg az integrált tengerpolitika támogatására van előirányozva. A KHP elsősorban a fenntartható halászatot, a fenntartható akvakultúrát, az ellenőrzést és végrehajtást, az adatgyűjtést és a kék gazdaságot támogatja. Az ETHA emellett uniós szintű célkitűzéseket is támogat a tengerpolitikai és a tengerpartokkal kapcsolatos ügyek, például a nemzetközi irányítás, a tengerrel kapcsolatos tudás és a tengeri területrendezés területén. Az ETHA számára a 2014–2020 közötti időszakra előirányzott teljes összeg 6 400 millió euró. Az esb-alapok közös szabályok és rendelkezések szerint működnek (lásd a 2013. december 17-i 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletet), ami javítja és összehangolja koordinációjukat és végrehajtásukat. Az ETHA tagállami támogatással együtt nyújt társfinanszírozást: minden tagállam számára halászati iparának méretétől függően (a foglalkoztatás és termelés szintje, halászflootta nagysága stb.) előirányozzák az alap teljes költségvetésének egy részét. Ezt követően minden tagállam operatív programot készít, melyben bemutatja a támogatási források elosztását. Ezt a programot a Bizottságnak jóvá kell hagynia. A nemzeti hatóságok feladata a támogatandó projektek kiválasztása, és a Bizottsággal közösen felelősek az operatív program végrehajtásáért.

E program a következő négy területet támogatja:

A. Környezeti szempontból fenntartható uniós halászat:

- beruházás szelektívebb halászeszközökbe a visszacobások megszüntetése érdekében, így az összes fogás kirakodásának a KHP reformjával 2015-től kezdődően bevezetett kötelezettsége miatt keletkező hatás enyhítése;
- a Parlament kifejezett kérésére az adatgyűjtés és ellenőrzés elsőbbségének támogatása az ETHA e célra előirányzott részének jelentős növelése révén;

- az állományok védelmét szolgáló intézkedések végrehajtása, például a biológiai nyugalmi időszakok betartása;
- a KHP szabályait be nem tartó piaci szereplők támogatásainak befagyasztása.

B. Versenyképes uniós halászati ágazat:

- segély tevékenység elindításához (legfeljebb 75 000 euró 12 méternél nem hosszabb hajó vásárlásához) 40 évesnél fiatalabb, az ágazatban legalább 5 éves tapasztalattal rendelkező halászok számára;
- támogatás a halászok bevételeinek kiegészítő tevékenységek (pl. halászati turizmus) révén történő diverzifikálásához. Kiemelendő, hogy a Parlament elutasította a halászati tevékenységet befejezők Bizottság által eredetileg javasolt átképzését;
- fedélzeti beruházások a fogások jobb kezelése és minőségük javítása érdekében, valamint kikötői beruházások a kirakodási kötelezettségek teljesítése érdekében;
- innovációs támogatás, többek között korszerűbb és környezetbarátabb hajók kialakítása céljából;
- támogatás a termelői szervezetek termelési és értékesítési terveinek kidolgozásához;
- segély a tevékenység végleges megszüntetésekor a hajók leselejtezéséhez a flotta kapacitásának és halászati erőfelfejtésének csökkentése érdekében;
- a motorcsere támogatása a teljesítmény és a szén-dioxid-kibocsátás csökkentése érdekében (feltétel: a 12 és 24 méter közötti méretű hajók motorteljesítményének csökkentése).

C. Jobb szociális feltételek:

- beruházások a fedélzeti egészségvédelem, higiénia és biztonság fejlesztése érdekében;
- halászok szakképzése;
- kölcsönös biztosítási alap létrehozása természeti katasztrófákból, illetve környezeti balesetektől és egészségügyi problémákból eredő veszteségek fedezésére (halászok és osztrigatenyésztők részére az állományt érintő járványok esetén).

D. Kék növekedés (akvakultúra):

- a technológiai fejlődés, az innováció és a tudástranszfer megerősítésének támogatása;
- az akvakultúra-vállalkozások, különösen a kis- és középvállalkozások, versenyképességének és gazdasági életképességének javítása;
- a vizek élővilága biológiai sokféleségének védelmét és helyreállítását, valamint az akvakultúrához kapcsolódó ökoszisztémák javítását célzó kezdeményezések;
- a magas szintű környezetvédelmet biztosító akvakultúra, az állategészségügy és az állatjólét, valamint a közegészségügy és a közvédelem előmozdítása;

- a szakmai képzés, az új szakmai készségek és az egész életen át tartó tanulás fejlesztése. Ezen intézkedések végrehajtása szempontjából fontosak az intelligens szakosodási stratégiák: ezek integrált megközelítést alkalmaznak, lehetővé téve az új kezdeményezéseket és megoldásokat, amelyek valamennyi meglévő gazdasági tevékenységbe beágyazhatók az innováció, az új vállalkozások alapítása és az alulról építkező megközelítések előmozdítása révén. Ezek az elvek fontos szerepet játszhatnak a kék növekedés ösztönzésében.

Költségvetés

A 2014–2020-as időszakra vonatkozó ETHA teljes összege 6,4 milliárd euró. A támogatás 89%-át a tagállamok kezelik, és a halászat tengeri környezetre gyakorolt hatásának csökkentésére, a fogyasztók és szakemberek számára több piaci eszköz biztosítására, a védett területek közös igazgatásának előmozdítására és a kisüzemi halászatok támogatására fordítják. Ebből az összegből:

- 4340 millió euró előirányzat jut a halászat és akvakultúra fenntartható fejlesztésére, ideértve a piaci értékesítéssel és a feldolgozással kapcsolatos intézkedéseket, a technikai segítségnyújtást, helyi fejlesztést és a halászati területeknek nyújtott támogatást;
- 580 millió euró előirányzat jut az ellenőrzési és végrehajtási intézkedésekre a KHP-nek való megfelelés és az egészséges állományokhoz való méltányos hozzáférés védelme érdekében. Ezek közé tartozik a halászati területekhez való hozzáférés, a halászati erő kifejtés, a teljes kifogható mennyiség és a kvóták ellenőrzése;
- 520 millió euró előirányzat jut az adatgyűjtés finanszírozására a jobb hosszú távú halászati gazdálkodás érdekében (pl. a kereskedelmi fajok, valamint az egy-egy állomány érintő és a vegyes halászat dinamikájának ismerete és nyomon követése, regionális medencék ökológiai modellezése);
- 71 millió euró előirányzat jut a kék gazdasággal kapcsolatos intézkedésekre a tengeri erőforrásokból származó fenntartható növekedés és munkahelyteremtés biztosítására olyan területeken, mint a tengerfelületek, a tengerek és ökoszisztémák jobb ismerete, valamint az új tengeri erőforrások (energia, biotechnológia) felelősségteljes kiaknázása;
- 192,5 millió euró előirányzat jut a legkülső régiók kompenzálására, amelyek halászflojtái az esetek többségében kis méretű hajókból állnak. Az ETHA figyelembe veszi a legkülső régiók sajátos hátrányait erősebb köztámogatás és a halászati és akvakultúra-termékek többletköltségeinek egyedi kompenzációs rendszere révén.

A maradék 11%-kal közvetlenül a Bizottság gazdálkodik az egész Unióra kiterjedő projektek révén a tengerpolitikai és a tengerpartokkal kapcsolatos ügyek – többek között tengeri területrendezés, a nemzetközi irányítás és együttműködés, valamint az információk és bevált gyakorlatok cseréje – támogatása érdekében.

Többéves pénzügyi keret

A KHP strukturális támogatását a többéves pénzügyi keret szabályozza, amely rögzíti, hogy az Unió egyes szakpolitikai területeken évente legfeljebb mekkora összeget költhet. A pénzügyi programozás és költségvetési fegyelem e kerete biztosítja az uniós kiadások kiszámíthatóságát és a megállapított keretek között tartását a közös szakpolitikák hatékonyságához szükséges időtartamon keresztül. A 2014–2020 közötti többéves pénzügyi keret hat kiadási kategóriára oszlik, amelyek különböző tevékenységi területeknek felelnek meg, ezek közül egyik a „Fenntartható növekedés és természeti erőforrások”, amelybe beletartozik a KHP és költségvetése 420 milliárd euróra rúg. 2018. május 2-án a Bizottság közzétette a 2021–2027 közötti időszakra szóló többéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslatát, 2018. június 12-én pedig a Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság közzétette az ETHA-ra vonatkozó javaslatát, melyben az alábbi fő prioritásokat jelölte meg:

- a fenntartható halászat és a tengeri biológiai erőforrások védelmének előmozdítása;
- hozzájárulás az Európai Unió élelmezésbiztonságához fenntartható és versenyképes akvakultúra és piacok révén;
- a fenntartható kék gazdaság növekedésének elősegítése és a virágzó part menti közösségek támogatása;
- a nemzetközi óceánpolitikai irányítás erősítése, valamint biztonságos, védett, tiszta és fenntartható módon kiaknázott tengerek és óceánok biztosítása.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

A Parlament a költségvetésről és az annak végrehajtása alóli mentesítésről egyaránt szavaz. A társjogalkotók az ETHA-ra irányuló javaslatról a rendes jogalkotási eljárás keretében szavaznak. A Parlament az éves költségvetési mentesítési eljárás során ellenőrzi az esb-alapokon keresztül történő uniós kiadásokat.

2016. július 6-án a Parlament saját kezdeményezésű jelentést vitatott meg és fogadott el a 2014–2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret választások utáni felülvizsgálatának előkészítéséről^[1], mely észrevételeit tartalmazta a többéves pénzügyi keret Bizottság által előterjesztendő félidős felülvizsgálathoz. 2017. november 11-én a Halászati Bizottság elfogadta a Költségvetési Bizottság számára készített, a következő többéves pénzügyi keretről: a 2020 utáni időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló parlamenti álláspont előkészítéséről szóló véleményét.

2019. március 13-án a Parlament jogalkotási állásfoglalást fogadott el az 508/2014/EU rendeletnek az Egyesült Királyság Unióból való kilépése következtében az ETHA-val kapcsolatos bizonyos szabályok tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról^[2]. Ez az uniós rendelet alkalmazandó a jelenlegi, 2014–2020-as ETHA-ra.

[1]HL C 101., 2018.3.16., 64. o.

[2][P8_TA-PROV\(2019\)0183](#).

2019. április 4-én a Parlament jogalkotási állásfoglalást fogadott el a 2021–2027 közötti időszakra szóló Európai Tengerügyi és Halászati Alapról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról^[3]. Ennek az alapnak a célja, hogy az uniós költségvetésből célzottan támogassa a közös halászati politikát, az Unió tengerpolitikáját és az Unió által az óceánpolitikai irányítás területén tett nemzetközi kötelezettségvállalásokat.

Carmen-Paz Martí
05/2019

[3]P8_TA(2019)0343.

